

Venäläisen aatellisperheen tarina

Katherine Pickering Antonova: An Ordinary Marriage. The World of a Gentry Family in Provincial Russia. Oxford University Press 2012. 304 s.

New Yorkin kaupunkiopiston Queens Collegessa työskentelevä Katherine Pickering Antonova haastaa mikrohistoriallisella tutkimuksellaan *An Ordinary Marriage* sukupuoli- ja perhehistorian esittämiä väittämiä sukupuolten toimintakentistä sekä yksityisen ja julkisen välisestä rajanvedosta. Tutkimus kuvaa aatellista Chikhachevin (suomalainen kirjoitusasu Tshikatshev) perhettä keskittyen aviopariin Andrei Chikachev ja Natalia Chernavina (Tshernavina). Paris kunta asui kotikartanoissaan Vladimirin provinssissa, Moskovasta itäkoilliseen. Heillä oli kaksi lasta, 1820-luvulla syntyneet poika ja tytär.

Tutkimuksessaan Pickering Antonova tutkii lähemmin Venäjän maalaisaatelin elämäntapaa, kartanotaloutta, sosiaalista elämää, koulutusta ja äitiyttä sekä aikakauden kansainvälisten ajatusten leviämistä Venäjälle. Hän kyseenalaistaa 1800-luvun tutkijoiden ajatuksen ”kotikultista” (*domesticity*) sekä julkisen ja yksityisen väli-

sestä sukupuolittuneesta jaosta. Vaikka Venäjällä tunnettiin tuona aikana Länsi-Euroopassa asiasta käydyt ideologiset ja filosofiset keskustelut, käytännöt muodostuivat Pickering Antonovan mukaan toisenlaisiksi. Hänen tavoitteenaan on osoittaa, miten Venäjän lainsäädännön naisille suoma hallintaoikeus omaisuuteensa näyttäytyi käytännössä. Lisäksi hän kysyy, miten aviopuoliset ymmärsivät tehtävänsä ja miten koulutetut venäläiset omaksuivat ajatuksen siitä, että aviovaimon toimintakenttä oli kotona ja aviomiehen paikka julkisuudessa.

Pickering Antonova onnistuu tutkimustehtävänsään varsin hyvin, ja osittain syynä lienee Chikachevin perheen jälkeensä jättämä laaja arkistomateriaali. Tämä Ivanovon maakunta-arkistossa säilytetty perhearkisto sisältää Natalian taloustilejä ja perheen päiväkirjoja sekä Andrein laajan filosofis-kirjallisen tuotannon. Tästä poikkeuksellisesta arkistoaineistosta huolimatta Pickering Antonova onnistuu osoittamaan, että Chikachevin perhe oli itse asiassa tavallinen venäläinen maalaisaatelinen perhe.

Pickerin Antonovan mukaan Venäjällä aviopuolisoiden välinen työnjako muotoutui Länsi-Euroopasta poikkeavaksi erilaisen poliittisen ja taloudellisen tilanteen takia. Tämä onkin yksi tutkimuksen tärkein anti – länsimaisen historian tutkimuksen Eurooppa-keskeisyys ja usein myös anglosentrisyys voivat aiheuttaa virheellisiä tulintoja, mikäli tutkimustulokset ulotetaan koskemaan laajoja maantieteellisiä alueita.

Pickering Antonova tuo kautta linjan esiin konkreettisia ja laajaan arkistoaineistoon perustuvia esimerkkejä siitä, kuinka Chikachevit toimivat vastoin länsieurooppalaisittain sukupuolittuneita työnjaon käytäntöjä. Aatellisen kartanonemännän tehtävät eivät rajoittuneet kodin piiriin, vaan hän valvoi ja opasti työvoimaa niin pelloilla

kuin sisätiloissa – toisin kuin brittitutkijat ovat väittäneet. Venäläinen kartanonemäntä piti kirjaa tuloista ja menoista sekä osallistui itse aktiivisesti moniin toimiin, mutta ei juurikaan lasten kasvatukseen. Jälkikasvun henkisestä siivestyksestä huolehtiminen oli heidän isänsä tehtävä, ja isä huolehti myös tyttärensä opillisesta sivistämisestä, joskin opetus poikkesi jonkin verran veljen opetuksesta. Andrei Chikachev katsoi, että lasten opettaminen oli ”julkisuudessa” toimimista, sillä tavoitteena oli tulevan sukupolven ja etenkin miespuolisen jälkikasvun uran varmistaminen. Venäjällä ajateltiin, että kartanon asiat ovat yksityisiä ja lasten opettaminen julkista, joten mitään ristiriitaa länsieurooppalaisiin aatteisiin ei muodostunut.

Pickering Antonovan tutkimus avaa uusia näkökulmia moneen historiantutkimuksen viime aikoina käsittelemään aiheeseen. Siinä sivutaan eliitin itseymmärrystä, kuluttamista ja tuotantoa, kartanotaloutta ja sukupuolta, vain muutamia mainitakseni. Suomalaiselle lukijalle ja historiantutkijalle teos avaa venäläistä elämää ja toimii vertailukohtana esimerkiksi aatellisen emännän roolille suomalaiskartanoissa.

– ULLA IJÄS